

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie

LWA.410.021.04.2016
P/16/071

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Warszawie
ul. Filtrowa 57, 02-056 Warszawa
T +48 22 444 57 72, F +48 22 444 57 62
lwa@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-14, 00-950 Warszawa 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/16/071 – Kształcenie w szkołach dla dorosłych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Warszawie
Kontroler	Tomasz Świstak, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LWA/81/2016 z dnia 28 września 2016 r. (dowód: akta kontroli str. 1)
Jednostka kontrolowana	Zespół Szkół Rolnicze Centrum Kształcenia Ustawicznego im. Cecylii Plater – Zyberkówny w Piasecznie ¹ , ul. Chyliczkowska 20, 05-500 Piaseczno.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Małgorzata Król, Dyrektor Zespołu Szkół. (dowód: akta kontroli str. 2-4)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości², działalność Zespołu Szkół w zakresie kształcenia dorosłych w okresie objętym kontrolą³.

Uzasadnienie oceny ogólnej

W Liceum Ogólnokształcącym dla Dorosłych⁴, wchodzącym w skład Zespołu Szkół, opracowano i wdrożono plany nauczania oraz wewnątrzszkolny system oceniania zgodnie z wymogami ustawy o systemie oświaty, rozporządzeniami Ministra Edukacji Narodowej i statutem Szkoły. Zapewniono właściwy proces rekrutacji.

Na kwalifikacyjnych kursach zawodowych⁵ prowadzono kształcenie w zawodzie technik hodowca koni, w sposób odpowiadający wymogom rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych⁶.

Słuchaczom Szkoły zapewniono bezpieczne i higieniczne warunki kształcenia.

Stwierdzone nieprawidłowości dotyczyły m.in.

- nieegzekwowania od słuchaczy aktualnych zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki w zawodzie,
- prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania niezgodnie z wymogami określonymi przez Ministra Edukacji Narodowej;
- niezapewnienia pełnego wyposażenia w pomoce dydaktyczne wymagane w podstawie programowej kształcenia w zawodzie technik hodowca koni;

¹ Dalej zwany: Szkołą, Zespołem Szkół.

² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie

³ W latach szkolnych 2013/2014 - 2015/2016.

⁴ Dalej zwane także: Liceum. Zespół Szkół jest jednostką organizacyjną powiatu piaseczyńskiego, w ramach którego prowadzono kształcenie dorosłych w Liceum oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych. Kwalifikacyjne kursy zawodowe realizowano dla dwóch kwalifikacji (R.19 - Organizowanie chowu i hodowli koni oraz R.20 - Szkolenie i użytkowanie koni) w zawodzie technik hodowca koni. Ponadto w skład Zespołu Szkół wchodziły szkoły dzienne dla młodzieży: III Liceum Ogólnokształcące i Technikum Nr 3.

⁵ Dalej zwane także: kursami zawodowymi.

⁶ Dz. U. z 2014 r., poz. 622, dalej zwane rozporządzeniem w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

- dołączania do kwestionariuszy rekrutacyjnych kserokopii dowodów osobistych kandydatów na słuchaczy.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Prowadzenie procesu rekrutacji

Opis stanu faktycznego

1.1. Dyrektor Szkoły dokonywała rozpoznania rynku pracy analizując m.in. dane Powiatowego Urzędu Pracy w Piasecznie („Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie piaseczyńskim” za lata 2012 - 2015)⁷ oraz Polskiego Związku Jeździeckiego, wg których w 2012 r. w Polsce zarejestrowano 70 tys. koni wierzchowych⁸. Uwzględniając powyższe dane oraz posiadaną bazę dydaktyczną Szkoła od 2012 r. organizuje kursy zawodowe.

(dowód: akta kontroli str. 138, 140-142, 189)

1.2. Nabór do Zespołu Szkół, w tym w zakresie kształcenia dorosłych, odbywał się za pomocą strony internetowej Szkoły, organizowanych dni otwartych, targów edukacyjnych na terenie powiatu piaseczyńskiego i powiatów ościennych oraz okresowo w lokalnej prasie. Ponadto na terenie Szkoły ustawione są plansze informujące o ofercie edukacyjnej.

(dowód: akta kontroli str. 142, 162-163)

1.3. W badanym okresie w trakcie procesu rekrutacji przyjmowano do Liceum słuchaczy, którzy spełniali wymogi określone w art. 20k ust. 1 pkt 3 i ust. 6 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty⁹, tj. ukończyli gimnazjum lub ośmioletnią szkołę podstawową.

Analiza dokumentacji 15 słuchaczy wykazała, że w każdym przypadku został złożony kwestionariusz osobowy opracowany przez Szkołę wraz ze stosowną dokumentacją potwierdzającą ukończenie wcześniejszego etapu edukacji.

(dowód: akta kontroli str. 173-176)

1.4. Zespół Szkół prowadząc kwalifikacyjne kursy zawodowe terminowo informował o ich rozpoczęciu Okręgową Komisję Egzaminacyjną w Warszawie¹⁰. Informacje zawierały dane¹¹ określone w § 6 rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Analiza dokumentacji 15 słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych wykazała, że we wszystkich przypadkach złożono opracowane przez Zespół Szkół kwestionariusze osobowe, a ośmiu słuchaczy dostarczyło zaświadczenie lekarskie zawierające orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu. Stwierdzono również, że Szkoła przyjmując dokumentację rekrutacyjną pobierała kserokopie dowodów osobistych.

(dowód: akta kontroli str. 175-184)

Ustalone nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

⁷ W rankingach 30 zawodów nadwyżkowych według wskaźnika intensywności nadwyżki na poziomie cyfrowego kodu zawodu za wymienione lata nie występuje zawód – technik hodowca koni, w którym oferowane jest kształcenie dorosłych.

⁸ Wg posiadanych przez Dyrektora Zespołu Szkół danych Polskiego Związku Jeździeckiego, w Polsce 150 tys. osób uprawia jeździectwo, w tym 63% to kobiety, zaś liczba koni w województwie mazowieckim to około 60 tys. sztuk. Szacuje się, że osiem koni może zapewniać jedno stanowisko pracy.

⁹ Dz. U. z 2016 r., poz. 1943, zwana dalej ustawą o systemie oświaty.

¹⁰ Dalej zwana: OKE.

¹¹ Oznaczenie Zespołu Szkół, jako podmiotu prowadzącego kwalifikacyjne kursy zawodowe, nazwę i symbol cyfrowy zawodu oraz oznaczenie kwalifikacji w zakresie, której prowadzono kształcenie: 314203, technik hodowca koni, R.19 – Organizowanie chowu i hodowli koni i R.20 – Szkolenie i użytkowanie koni, terminy rozpoczęcia i zakończenia kursu, wykaz słuchaczy kursu wraz z numerem PESEL.

1. W siedmiu z 15 badanych przypadków w dokumentacji rekrutacyjnej na kwalifikacyjne kursy zawodowe brak było, na dzień rozpoczęcia kursu, zaświadczenia lekarskiego, zawierającego orzeczenie o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu. Było to niezgodne z art. 20k ust. 1 pkt 4 ustawy o systemie oświaty. Zaświadczenia zostały dostarczone przez słuchaczy w okresie od jednego do dwóch miesięcy po rozpoczęciu kursu zawodowego.

Ponadto w dwóch przypadkach zaświadczenia lekarskie utraciły ważność przed zakończeniem kwalifikacyjnego kursu zawodowego.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że wynikało to z niedopatrzenia osoby kierującej na badania profilaktyczne.

(dowód: akta kontroli str. 176-180, 191-192)

2. W Zespole Szkół pobierano od słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych kserokopie dowodów osobistych, co było przekroczeniem wymagań określonych w art. 20t ustawy o systemie oświaty.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że w trakcie rekrutacji wymagano złożenia kopii dowodu osobistego za zgodą kandydata, w celu potwierdzenia jego tożsamości. Ponadto stwierdziła, że w trakcie kontroli NIK kserokopie dowodów osobistych zostały usunięte i zniszczone.

(dowód: akta kontroli str. 176-177, 191)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości¹² działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. 2. Organizacja i realizacja procesu dydaktycznego

Opis stanu faktycznego

2.1. Kształcenie osób dorosłych w Liceum realizowano na podstawie szkolnych planów nauczania opracowanych w Zespole Szkół dla trzyletniego okresu nauczania prowadzonego w formie stacjonarnej. Zaplanowany wymiar godzin kształcenia był zgodny z ramowym planem nauczania dla liceum ogólnokształcącego dla dorosłych, określonym w załączniku Nr 12 do rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie ramowych planów nauczania w szkołach publicznych¹³. Analiza planów nauczania realizowanych w okresie objętym kontrolą oraz zapisów w dziennikach lekcyjnych wykazała, że zaplanowane godziny zajęć z poszczególnych przedmiotów zostały zrealizowane.

(dowód: akta kontroli str. 278-291)

Kontrola Mazowieckiego Kuratora Oświaty (dalej: MKO) przeprowadzona na zlecenie NIK w listopadzie 2016 r. wykazała m.in., że:

- realizowane w Liceum plany nauczania spełniały wymogi określone w ramowym planie nauczania dla szkoły publicznej danego typu;
- zajęcia edukacyjne realizowane były w cyklu nie krótszym niż cykl określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu oraz w wymiarze nie niższym niż łączny wymiar obowiązkowych zajęć edukacyjnych, określony w ramowym planie nauczania szkoły publicznej danego typu;

¹² Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen cząstkowych dotyczących działalności w badanym obszarze: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny cząstkowej według proponowanej skali byłoby niemożliwe lub nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, należy zastosować ocenę opisową.

¹³ Dz. U. poz. 204 ze zm., dalej zwane: rozporządzeniem w sprawie ramowych planów nauczania.

- na wszystkich zajęciach stwierdzono właściwą realizację podstawy programowej.

(dowód: akta kontroli str. 417-424)

W ankietach przeprowadzonych wśród słuchaczy i absolwentów Szkoły, 60% osób oceniło jakość nauczania bardzo dobrze lub dobrze, 35% – przeciętnie, 5% – słabo. W ocenie 95% ankietowanych w trakcie nauki nie wystąpiły czynniki ją utrudniające.

(dowód: akta kontroli str. 380-386)

2.2. Zajęcia edukacyjne dla słuchaczy Liceum, jak i słuchaczy kwalifikacyjnych kursów zawodowych odbywały się w pomieszczeniach Zespołu Szkół w Piasecznie przy ulicy Chyliczkowskiej 20. Zajęcia praktyczne dla słuchaczy kursów zawodowych przeprowadzano na terenie przyległego gospodarstwa szkolnego wyposażonego m.in. w stajnię z pięcioma końmi. Warunki realizacji kształcenia w zawodzie technik hodowca koni odpowiadały wymogom określonym w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 7 lutego 2012 r. w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach¹⁴. Szkoła posiadała wymagane pracownie: hodowli i użytkowania koni, produkcji roślinnej i produkcji zwierzęcej oraz warsztaty szkolne. Pracownia hodowli i użytkowania koni nie była wyposażona we wszystkie niezbędne elementy określone w ww. rozporządzeniu.

(dowód: akta kontroli str. 227-232, 292)

Większość ankietowanych słuchaczy i absolwentów pozytywnie oceniła bazę dydaktyczną Szkoły: 55% ankietowanych oceniło ją dobrze albo bardzo dobrze, 20% przeciętnie.

(dowód: akta kontroli str. 380-386)

2.3. Dyrektor Zespołu Szkół, zgodnie z § 3 ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach¹⁵ dokonywała corocznych kontroli zapewnienia bezpiecznych i higienicznych warunków korzystania z obiektów Szkoły¹⁶. Stwierdzone w trakcie kontroli nierówności w nawierzchni przed wejściem do Szkoły, na dziedzińcu oraz w budynku stajni umożliwiały prowadzenie zajęć dydaktycznych. Kopię protokołów z przeglądów przekazywano do organu prowadzącego.

(dowód: akta kontroli str. 240-261, 292)

Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Warszawie (dalej: PWIS) przeprowadził w Zespole Szkół kontrolę, w związku z którą zobowiązano Dyrektora Szkoły do doprowadzenia do właściwego stanu sanitarno-technicznego podłóg w salach lekcyjnych oraz powłok malarskich ścian na korytarzu szkolnym na pierwszym piętrze. Ze względu na planowany remont budynku Szkoły obejmujący termomodernizację oraz wymianę centralnego ogrzewania, na wniosek Dyrektora Szkoły oraz Zarządu Powiatu Piaseczyńskiego, jako organu prowadzącego, PWIS wyznaczył termin usunięcia nieprawidłowości do 1 września 2017 r.

(dowód: akta kontroli str. 271-277)

2.4. W Liceum, w badanym okresie, prowadzono dokumentację określoną w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 19 lutego 2002 r.¹⁷ i Ministra Edukacji Narodowej z dnia 29 sierpnia 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia przez publiczne przedszkola, szkoły i placówki dokumentacji przebiegu nauczania, działalności wychowawczej i opiekuńczej oraz rodzajów tej

¹⁴ Dz. U. poz. 184 ze zm., zwane dalej: rozporządzeniem w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

¹⁵ Dz. U. z 2003 r. Nr 6, poz. 69 ze zm.

¹⁶ W badanym okresie kontrole przeprowadzane były dwukrotnie w roku szkolnym, w każdym semestrze..

¹⁷ Dz.U. Nr 23, poz. 225, ze zm. Dalej zwane: rozporządzeniem z 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.

dokumentacji¹⁸, w tym dziennik lekcyjny dla każdej klasy¹⁹, księgę słuchaczy, listy obecności na każdych zajęciach podpisywane przez słuchaczy, arkusze ocen, księgę arkuszy ocen, protokoły egzaminów semestralnych.

W księdze słuchaczy wpisywano m.in.: imię i nazwisko, datę i miejsce urodzenia, numer PESEL, adres zamieszkania słuchacza, datę rozpoczęcia nauki. W przypadku 75 z 93 analizowanych wpisów stwierdzono, że dokonywano ich chronologicznie, a w 74 przypadkach wpisano datę ukończenia Liceum lub datę jego opuszczenia.

W badanych ośmiu dziennikach lekcyjnych wpisywano tematy prowadzonych zajęć, oceny słuchaczy, nauczyciele podpisem dokumentowali fakt przeprowadzenia zajęć. W sześciu z ośmiu analizowanych dziennikach lekcyjnych wpisywano wszystkie wymagane dane słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 296-307)

2.5. MKO w lutym 2015 r. przeprowadził kontrolę działalności Szkoły. Stwierdzono niezgodności statutu Zespołu Szkół z obowiązującym prawem oświatowym, polegające na nieaktualnej podstawie prawnej wskazanych przepisów lub braku aktualnie obowiązujących. Zalecono dostosowanie zapisów w statucie, co Dyrektor Szkoły wykonała.

(dowód: akta kontroli str. 262-270, 293)

2.6. W Zespole Szkół opracowano i ujęto w statucie, wewnątrzszkolny system oceniania obejmujący zasady przeprowadzania egzaminów pisemnych, praktycznych i poprawkowych oraz zasady klasyfikacji słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 60-68, 129-137)

Kontrola MKO przeprowadzona w listopadzie 2016 r. wykazała, że w Liceum stosowano zasady klasyfikowania słuchaczy określone w rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej: z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych²⁰, z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych²¹ oraz prowadzono dokumentację egzaminów semestralnych i poprawkowych.

(dowód: akta kontroli str. 417-424)

2.7. Frekwencja na zajęciach dokumentowana była podpisem słuchacza na dołączonej do dziennika, niezintegrowanej z nim, liście obecności. Analiza dzienników i list obecności przeprowadzana dla trzech klas Liceum²² (łącznie 65 słuchaczy) wykazała, że w badanej próbie niewystarczający poziom frekwencji w wymiarze poniżej połowy czasu przeznaczanego na każde z zajęć edukacyjnych był podstawą skreślenia 21 osób z listy słuchaczy. Najwięcej osób skreślono w trakcie pierwszego semestru Liceum (14 z 21 osób).

(dowód: akta kontroli str. 312-317)

Dyrektor Szkoły wyjaśniła, że na początku roku szkolnego słuchacze są informowani o zasadach klasyfikacji i promocji oraz warunkach dopuszczenia do egzaminów, a nauczyciele w trakcie semestru informują słuchaczy, którzy nieregularnie uczęszczają na zajęcia o poziomie ich frekwencji.

(dowód: akta kontroli str. 189-190)

¹⁸ Dz. U. poz. 1170 ze zm. Dalej zwane: rozporządzeniem z 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.

¹⁹ W badanym okresie badano osiem dzienników lekcyjnych.

²⁰ Dz. U. Nr 83, poz. 562, ze zm.

²¹ Dz. U. poz. 843, ze zm.

²² Dla klasy: trzeciej w roku szkolnym 2015/2016; klasy trzeciej w roku szkolnym 2014/2015 oraz klasy pierwszej w roku szkolnym 2014/2015.

Według przeprowadzonych ankiet żaden ze słuchaczy i absolwentów nie spotkał się z prośbą pracownika Szkoły o potwierdzenie podpisem obecności na zajęciach, na których był nieobecny.

(dowód: akta kontroli str. 380-386)

2.8. W statucie Szkoły zawarto zapisy wymagane w art. 84 ustawy o systemie oświaty dotyczące obowiązków słuchaczy oraz przypadków, w których słuchacz może zostać skreślony z listy słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 60-68, 129-137)

2.9. W badanym okresie w Zespole Szkół pracowało łącznie 75 nauczycieli. Analiza dokumentacji 10 nauczycieli kształcących w Liceum wykazała, że posiadali oni kwalifikacje określone w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 12 marca 2009 r. w sprawie szczegółowych kwalifikacji wymaganych od nauczycieli oraz określenia szkół i wypadków, w których można zatrudnić nauczycieli niemających wyższego wykształcenia lub ukończonego zakładu kształcenia nauczycieli²³.

(dowód: akta kontroli str. 292, 294-295)

Wiedzę i kompetencje nauczycieli 80% ankietowanych słuchaczy i absolwentów oceniło bardzo dobrze lub dobrze, zaś 10% – przeciętnie.

(dowód: akta kontroli str. 380-386)

2.10. Analiza dokumentacji trzech kwalifikacyjnych kursów zawodowych²⁴ wykazała, że prowadzono ją zgodnie z wymogami rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych.

Dla poszczególnych kursów zawodowych wprowadzono i stosowano: programy nauczania zatwierdzone przez Dyrektora Szkoły, dzienniki zajęć, protokoły z przeprowadzonych zaliczeń oraz ewidencję wydanych zaświadczeń. Programy nauczania opracowano z uwzględnieniem podstawy programowej kształcenia w zawodzie technik hodowca koni, określonej w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach. Dokumentowanie przebiegu kształcenia odbywało się w dziennikach zajęć oraz w indeksach praktycznej nauki zawodu (część praktyczna realizowana w oparciu o umowę o praktykę zawodową zawartą z podmiotem zewnętrznym). We wszystkich badanych dziennikach zajęć dokonywano wpisów zgodnie z § 21 ust. 3 rozporządzenia w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych (zawierały imiona i nazwiska słuchaczy, tematy i godziny zajęć). Dokumentowanie zajęć w dziennikach, liczba godzin zajęć i ich tematy odpowiadały zagadnieniom ujętym w zatwierdzonym programie nauczania dla danego kursu zawodowego. Zaliczenie kursu zawodowego dokumentowano protokołem, oddzielnym dla każdego przedmiotu i praktyki zawodowej, z uwzględnieniem zaliczenia pracy pisemnej semestralnej, zajęć praktycznych, praktyki zawodowej oraz minimum 50% frekwencji.

Przebieg kształcenia wszystkich 113 słuchaczy był zgodny z przyjętymi w Zespole Szkół wymogami. Badanie prac pisemnych, dokumentacji zajęć praktycznych i praktyki zawodowej oraz poziomu frekwencji wykazało, iż kwalifikacyjne kursy kształcenia zawodowego pozytywnie zakończyły, otrzymaniem zaświadczenia o ich ukończeniu 77 słuchaczy.

(dowód: akta kontroli str. 166, 238-239, 317-379)

²³ Dz. U. z 2015 r., poz. 1264.

²⁴ Kurs w roku szkolnym 2013/2014 dla kwalifikacji R.20 (w ramach dwóch grup 43 słuchaczy); kurs w roku szkolnym 2014/2015 dla kwalifikacji R.19 (40 słuchaczy) oraz kurs w roku szkolnym 2015/2016 dla kwalifikacji R.20 (30 słuchaczy), łącznie 113 słuchaczy.

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

1. W pracowni hodowli i użytkowania koni Zespołu Szkół brak było szkieletu i modelu konia oraz modeli pastwiska kwaterowego dla koni i parcoure z ruchomymi przeszkodami. Było to niezgodne z warunkami realizacji kształcenia w zawodzie ujętymi w części III załącznika do rozporządzenia w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że braki spowodowane są niemożliwością zakupu wskazanych elementów. W przypadku modelu pastwiska kwaterowego dla koni i parcoure z ruchomymi przeszkodami nie ma na terenie Polski firmy produkującej takie pomoce. Na wyposażeniu Szkoły znajdują się przeszkody naturalnej wielkości, wykorzystywane podczas nauki jazdy konnej i zajęć praktycznych, w trakcie których słuchacze realizują tematy związane z planowaniem i budowaniem parcoure. Podobnie, na wyposażeniu stajni szkolnej znajdują się elementy ogrodzenia elektrycznego, za pomocą których słuchacze uczą się wytyczać i zakładać pastwiska kwaterowe. Ponadto Zespół Szkół dysponuje schematami w wersji elektronicznej wymaganych urządzeń. Odnośnie szkieletu konia, koszt jego zakupu to około 20 tys. zł, co przekracza możliwości finansowe Szkoły. Na wyposażeniu pracowni znajdują się naturalne elementy anatomiczne szkieletu konia.

(dowód: akta kontroli str. 192-193, 227-232)

2. W pięciu²⁵ z ośmiu objętych badaniem dziennikach lekcyjnych prowadzonych w Liceum, listy obecności nie stanowiły ich integralnej części, co było niezgodne z § 10 ust. 5 rozporządzenia z 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że w czasie trwania semestru listy obecności przechowywane były na końcu dziennika (nie wpięte do niego), co znacznie ułatwiało ich przekazywanie do podpisu słuchaczom w czasie zajęć i kontrolowanie frekwencji. W opinii Dyrektora przyjęty sposób wydawał się być zgodny z wymogami. Obecnie listy obecności są zintegrowane z dziennikiem lekcyjnym.

W dwóch z ośmiu badanych dziennikach lekcyjnych prowadzonych w Liceum brak było wymaganych danych osobowych słuchaczy, co było niezgodne z § 7 ust. 2 rozporządzenia z 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania oraz § 10 ust. 2 rozporządzenia z 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła powyższe niedopatrzaniem opiekunów klas.

(dowód: akta kontroli str. 193-194, 296-297)

3. W Księdze słuchaczy Liceum w przypadku 18 z 93 analizowanych wpisów dokonano ich bez zachowania chronologii rozpoczęcia nauki, a w 19 przypadkach nie odnotowywano daty ukończenia Liceum albo daty i przyczyny jego opuszczenia przez słuchacza. Było to niezgodne z wymogami § 4 rozporządzenia z 2002 r. w sprawie sposobu prowadzenia

²⁵ Pozostałe trzy objęte badaniem dzienniki dotyczyły roku szkolnego 2013/2014, wymóg prowadzenia list obecności określony w § 10 ust. 5 rozporządzenia z 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania wszedł w życie 3 września 2014 r.

dokumentacji przebiegu nauczania oraz § 6 rozporządzenia z 2014 r. w sprawie sposobu prowadzenia dokumentacji przebiegu nauczania.

Dyrektor Zespołu Szkół wyjaśniła, że brak chronologii wynika z niesystematycznego dokonywania wpisów, natomiast informacje dotyczące przebiegu nauczania nie były wpisywane na bieżąco w wyniku przeoczenia.

(dowód: akta kontroli str. 194, 296-307)

4. Mazowiecki Kurator Oświaty w wyniku przeprowadzonej w listopadzie 2016 r. kontroli stwierdził następujące nieprawidłowości:

- a) protokoły egzaminów semestralnych nie zawierały terminów ich przeprowadzenia, co było niezgodne z § 29 ust. 1 pkt 3 rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 10 czerwca 2015 r. w sprawie szczegółowych warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy w szkołach publicznych;
- b) protokoły egzaminów przeprowadzonych w formie ustnej nie zawierały zwięzłej informacji o odpowiedziach słuchaczy oraz nie do wszystkich protokołów dołączono zestawy pytań wylosowanych przez poszczególnych słuchaczy, co było niezgodne z § 29 ust. 2 pkt 2 ww. rozporządzenia.

(dowód: akta kontroli str. 417-424)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonych nieprawidłowości działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

3. Efektywność kształcenia

Opis stanu faktycznego

3.1. W latach szkolnych 2013/2014 - 2015/2016 naukę w Liceum oraz na kwalifikacyjnych kursach zawodowych ukończyło 172 absolwentów, co stanowiło 72,3% słuchaczy rozpoczynających naukę (238 osób). Świadectwo dojrzałości otrzymało 14 słuchaczy, tj. 22,6% absolwentów, zaś w przypadku kursów zawodowych dyplom potwierdzający kwalifikacje 56 słuchaczy, tj. 50,9% absolwentów²⁶. Kursy zawodowe w badanym okresie rozpoczęło łącznie 145 słuchaczy i ukończyło 110 (76%). W Liceum, w badanym okresie naukę rozpoczęło 93 słuchaczy, a absolwentami zostały 62 osoby (67%).

(dowód: akta kontroli str. 164, 169-170)

W badanym okresie średni wynik egzaminu maturalnego na poziomie podstawowym, w Liceum wyniósł:

- dla języka polskiego: w 2014 r. – 50,5%; w 2015 r. – 40% i w 2016 r. – 47,3%. Wyniki te były na poziomie wyższym lub zbliżonym do średnich wyników ogłaszanych przez OKE (odpowiednio: 37%, 42% i 45%), lecz niższym w stosunku do średnich wyników ogłaszanych przez Centralną Komisję Egzaminacyjną²⁷ (dalej: CKE) (odpowiednio: 51%; 66% i 59%);
- dla matematyki: w 2014 r. – 23,7%; w 2015 r. – 22% i w 2016 r. – 21,6%. Wyniki te były na poziomie niższym od średnich wyników ogłaszanych przez OKE i CKE, odpowiednio: w 2014 r. – 26% i 48%; w 2015 r. – 23% i 55% i w 2016 r. – 31% i 56%.

²⁶ Z powodu braku danych OKE, nie uwzględniono osób uzyskujących dyplom potwierdzający kwalifikacje zawodowe nabyte w ramach kwalifikacji R.20 w roku szkolnym 2013/2014 spośród 36 absolwentów.

²⁷ Informacje zamieszczone w: Sprawozdaniu ogólnym z egzaminu maturalnego 2014; Sprawozdaniu ogólnym z egzaminu maturalnego 2015 oraz Sprawozdaniu ogólnym z egzaminu maturalnego 2016 pod adresem: www.cku.edu.pl.

- dla języka angielskiego: w 2014 r. – 57%; w 2015 r. – 59% i w 2016 r. – 45,8%. Wyniki te były na poziomie zbliżonym w stosunku do średnich wyników ogłaszanych przez OKE (odpowiednio: 50%, 49% i 56%), lecz niższym w stosunku do średnich wyników ogłaszanych przez CKE (odpowiednio: 69%; 77% i 71%).

Wyniki egzaminu maturalnego z języka polskiego, matematyki i języka angielskiego słuchaczy Liceum, w latach 2014 – 2016, wg skali staninowej kształtowały się na poziomie od poniżej średniej do niskiej.

(dowód: akta kontroli str. 167-168, 233)

Zdawalność egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie technik hodowca koni w poszczególnych sesjach egzaminacyjnych przedstawiała się następująco:

- w sesji czerwiec - lipiec 2014 r. – 85,0% i była wyższa od średniej uzyskanej w skali kraju (56,98%);
- w sesji sierpień - październik 2015 r. – 52,0% i była wyższa od średniej uzyskanej w skali kraju (43,00%);
- dla sesji zakończonej egzaminem w październiku 2016 r. – 97,5%²⁸.

(dowód: akta kontroli str. 225-226)

Średnie wyniki uzyskane przez słuchaczy na egzaminie potwierdzającym kwalifikacje w zawodzie technik hodowca koni wyniosły:

- w roku szkolnym 2013/2014, egzamin pisemny - 80,2%, egzamin praktyczny - 85,4%;
- w roku szkolnym 2014/2015, egzamin pisemny – 72,1%, egzamin praktyczny - 73,7%;
- w roku szkolnym 2015/2016, egzamin pisemny - 78,1%, egzamin praktyczny – 90,3%.

(dowód: akta kontroli str. 172)

3.2. Na kształcenie dorosłych w Zespole Szkół w kontrolowanym okresie z budżetu powiatu piaseczyńskiego przekazano ogółem 1 186,3 tys. zł, z tego w roku 2013 – 412,7 tys. zł, w roku 2014 – 385,2 tys. zł, w roku 2015 – 259,5 tys. zł oraz w roku 2016 (do 30 września) 129,0 tys. zł. Szacunkowe wydatki ze środków publicznych na jednego słuchacza wyniosły we wskazanych latach, odpowiednio: 4951,74 zł, 4210,17 zł, 3212,35 zł oraz 2018,11 zł (do 30 września).

(dowód: akta kontroli str. 195-224)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność w badanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁹, wnosi o:

1. Egzekwowanie aktualnych zaświadczeń lekarskich o braku przeciwwskazań zdrowotnych do podjęcia praktycznej nauki zawodu;

²⁸ Brak danych CKE na dzień zakończenia kontroli.

²⁹ Dz. U. z 2015 r., poz. 1096 ze zm.

2. Prowadzenie dokumentacji przebiegu nauczania zgodnie z przepisami określonymi przez Ministra Edukacji Narodowej;
3. Wyposażenie pracowni hodowli i użytkowania koni zgodnie z wymogami określonymi w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej kształcenia w zawodach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Warszawie.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Warszawa,   grudnia 2016 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Warszawie

Kontroler
Tomasz Świstak
Główny specjalista k.p.